

A magyar katona
aranykönyve

A MI
HŐSEINK

Katonáink hőstettei
a világháborúban.

WOINOVICH EMIL

cs. és kir. gyalogsági tábornok

vezetése alatti szerkesztette

VELTZE ALAJOS

cs. és kir. alezredes, a cs. és kir.

hadiváltár osztályfőnöke.

Közreműködtek:

REICH ÁRPÁD

m. kir. honvédtiszár-aleszredes

és

SEBŐK ZSIGMOND.

Képmellékletekkel

Ára kötve 6 korona

A Franklin-Társulat kiadása

Kapható minden könyvkereskedésben

FÜZESSÉRY PENZIO.

Budapest, VIII., Baross-utca 53.

Főiskolai
nőhallgatók
otthona.

Most jelent meg
Kerpely Béla könyve:

„Nimródok a fronton“

Mulatságos vadászese-
tek a nagy háborúból.

Vadász milliőben tartott haditudósítások, melyek
a vadászt és nem vadászt egyaránt érdeklik.

A díszes kiállítású kötet

== ára 2 korona ==
(bérmentes küldéssel 2 K 40 f).

Megrendelhető: a „NIMRÓD“
képes vadászujság kiadóhivata-
lában, Bpest, IV., Egyetem-u. 4.
(Franklin-Társulat) a pénz be-
küldése vagy utánvét mellett.

Fronton levő hozzátartozójának nem
küldhet ennél kedvesebb olvasmányt!

Magyar Könyvtár

Szerkeszti RADÓ ANTAL

Juliusi sorozat:

IBSEN:

ROSMERSHOLM.

Színmű 4 felvonásban. Fordította Ambrus Zoltán.

(820—822.) Ára 90 fillér.

RUDOLF HERZOG:

AZ ÓRIÁS.

Fordította Benedek Marcell.

(823.) Ára 30 fillér.

RIEDL FRIGYES:

Shakespeare és a magyar irodalom.

(824.) Ára 30 fillér.

Megrendelhetők:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-T.
Budapest, VI., Andrásy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

Rendeléseknél
sziveskedjék
lapunkra hivat-
kozni.

Olvassa a
hirdetéseket

AZ AÉRO

A repüléssel és léghajózással foglalkozó egyedüli magyar hivatalos folyóirat.

Minden számában érdekes és
eredeti fényképfelvételeket kö-
zöl. A léghajózás eseményeiről,
fejlődéséről és céljairól kitűnő
és könnyen érthető népszerű
cikkekkel tartalmaz.

Különösen figyelemre méltók
a léghajózás és repülés hadi
alkalmazásáról írott közlemé-
nyei, valamint az ifjuság szá-
mára külön fenntartott kisrepülő-
gép (modell) rovata.

Mutatványszámokat a kiadóhivatal szivesen küld

Budapest, I. ker., Retek-utca 46. sz.

36. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, SZEPTEMBER 3.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.

Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A „Világkrónika“-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekre a postailag meg-
határozott viteldij is eszolandó.

EGY HADTEST VEZÉRKARA. — Balogh Rudolf, a hadtestre kiküldött munkatársunk felvétele.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a Magyar Kir. Szabadalmazott Osztályorszájáték (XXXVI. sorsjáték) 6. osztályának
húzásai f. évi szeptember hó 6-tól október hó 3-ig tartanak meg, még pedig a következő napokon:

szeptember: 6, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 21, 22, 23, 25, 26, 27, október: 3-án.

A húzások a négy első napon 9 órakor, a többi napokon 9 órakor kezdődnek és a magyar királyi ellenőrző hatóság és királyi közjegyző
jelenlétében nyilvánosan történnek a M. Kir. Szab. Osztályorszájáték húzási termében. A sorsjegyeknek a 6. osztályra való megújítása a játéktörvény szerint
minden igény különben elvesztésének terhe alatt, 1916. évi augusztus hó 30-ig eszkelendő.

Budapest, 1916. évi augusztus hó 20-n.

Magyar Királyi Szabadalmazott Osztályorszájáték Igazgatósága.
Tolnay.

SZENT BORBÁLA KÉPE.

REGÉNY. — IRTH HAVAS ÁLISZ.

(Folytatás.)

Medekkel sokat beszélt a reformokról, bár Medek húzta, halasztotta, hogy mozogjon a dologban, hogy írjon róla, de annál szívesebben tárgyalt Edittel. Közben figyelték is egymást, apró, kedves mozzanatokot vettek észre, anélkül, hogy szóvá tették volna. Komolyságukból lassan úgy olvadt, olvadt valami, mint a gyermek kincsképen tartogatott kristálycukrából, melyet mégis, maga előtt is lopva, meg-megízlel. Vagy meg sem ízlel, csak épp meleg kezében olvad kicsi s megint egy csöpp. Edit nemsokára észrevette, hogy Medek nem egészen arra figyel, a mit ő mond, hanem az ajka formáját rajzolja körül szemével, foga csillogását lesi, vagy a szeméből előbúvó fényeket, a bőre árnyalását, haja esését. Önkéntelen gesztikulálásnál a karja hajlását, keze vonalait s ha lábát megmozdítja, már cipőt húz reá a férfi pillantása. Régóta és sok férfin tapasztalta ezt s ilyenkor mindig abbahagyta a téma mélyítését, gondolta: Ugyan minek? S felületessé vált. Most sem akarta a finom, de álnok kis játékot tudatosan tovább űzni. S mégis Medeknek megbocsátotta. Talán azért, mert ő maga is tudta, hogy akaratlanul, alig sejtve, okot adhatott erre, hiszen a nyugtalan-ságot nem lehet végkép elrejtetni, a hogy leküzdeni nem sikerül, úgy lehadzni sem. Gyakran megfordult az új barát Szabóéknál, Gáborral egyeztek, Rózi is, az anya is rokonszenveztek vele. Természetesen találták, hogy megérkezett Editet az, a ki mellett megfelelően elhelyezkedik az életben. Ideje! Mindegy, meghalt-e Valodja, vagy sem, kezdheti regényen életét a nő, de csak azért, hogy legyen mit mesélni, ha megöregszik. Ilyenformán gondolták. Csupán Gabi mondta néha: Edi, ne menj Medek bácsihoz, akkor inkább Ejszem hercegzeghez.

— Miért?
— Mert ő messze van, nem ér oly hamar ide. Többször látatlankodott körülöttük, mint a férfi szerette volna, túlendékenynek tartotta emiatt Editet, de nem akarta kedvét rontani.
A leány arra gondolt, hogy ni, az évek hogy tűnnek, mint a vándormadarak, de a tengerbe zuhannak, vagy elfogdosa valaki sorra mind, nem térnek vissza. Az a tenger és az a rabtartó, melytől semmit sem kapni vissza, a múlt. S ha asszony lenne, intelligens és jómodú férfi oldalán, családjában értékesítve önmagát, igaz emberi életet élne. Kevesebb elvont tépelődés és képzeldés, több igazi bosszúság, baj, de öröm is, földben gyökerező. Medek teljesen a földön áll, messze a felhőktől, de emelt fővel. S talán lapang Editben valami tehetőség, a miért kár volna, melyet valakinek át kellene adnia, a kiből ki-fejlődik.

— De én nem vagyok szerelmes, bár érdekel, — mondta anyjának.
— Az istenért, ideje, hogy ne légy gyerek. Én magyarázom neked, modern leánynak, hogy húsz éves hajadonkáknak kell szerelemből férjhez menni, akkor is elmaradhat. Felnőttek, meglettek kezét nyujtanak és azt mondják: Jól van, jó társak leszünk. És az ilyen még többször bevállik.

Idegennek tűnt ez Edt szemében, szenvedélyre vágyott, de hallgatott. Nem akarta elárulni, hogy nem érzi át, mennyi idős, pusztaság előtte a szám. Most rajta áll, hogy a való életet válassza. Olyat, mint a Rózié. Ugyan nem volt már a régi nagy melegség közte és férje közt. Valahogy észrevétlenül szoktak le róla s Edit inkább számon tartotta, mint ő, hogy mikor ridegségeket mondogattak egymásnak, nem is következtetett békülés. És látta mindenfelé, könyvekben is, maga körül is, a férfit s a nőt, a mint öntudatlanul hibáztat. Kicsiben és nagyban elhibázza az életet s nem tudja, mikor és hogyan, nem is keresi magában a hibát. És ez a kettő hivatott, hogy jóvá tegye egymásnak az életet. Tudta, hogy ő sem lesz kivétel. Félte, fázott attól az elhatározástól, melyet máskor

pedig kívánt, de sokszor úgy volt, hogy minden aggodalmát el fogja felejteni a döntő órában, az ilyen elfelejtés tesz lehetővé sok mindent.

Mikor a gyümölcsfák fehér és rózsaszín virágba borultak, Edit és Medek kirándultak a fogaskerekű kis vonattal s Editnek emlékei támadtak... Mikor még az intézetből jöttek ide sokan, énekeltek s külön kis emlékedéseiket fontoskodva fűzték tovább, bár azért mindig egy helyben maradtak.

Könybe lábát a szeme, mert Margit hangja csengett fülebe. Beszélt róla Medeknek.

— Ej, okos ember kellett volna, ki legyőzi a rossz hangulatokat, melyek elfogták, a ki megtanítja a reális élet szépségeire, szóval, a ki gyógyítja. Úgy sejttem, Mayernek kellett volna annak lennie. Mástkülönbent mit keresne ez az ember maga mellett, Edit? Nem tetszik nekem ez az alak... Hanem beszélhetne végre arról, a mi miatt nem látott meg minket a kórházban, nem látott a bajainkon túl.

Edit akadozó szóval kezdte, de azért úgy érezte, jó, ha elmondja szerelme történetét. Medek olyan mosolylyal nézte, mint a gyermeket, mikor mesét mond, melynek minden szavát komolyan veszi. A leány beszéde mind folyékonyabb lett, hangja áthatóbb, az egész megelevenült s a szeme valahova távolba csillant.

— Hát igen, ez szerelem volt s a ki átérezte és elmondta, az tud szeretni nagyon is, szenvedélyvel és kitartóan. Az ilyen szerelem nem múlik el, ha egyszer megvan valakiben, csak a ki iránt érzi, a személy változik.

— Szóval eleven fa az ilyen érzés, mely levelet hajt s azt hullatja, míg téle nem válik?

Medek nevetett. — Úgy értettem, hogy ha most ezt az álomalaká légiesült embert meglátná, szeretni akarná, de érezné, nem ő az, a kit szeret. És az nincs is többé sehol, akár él valahol egy Vilnovszkij, akár nem.

Jó volt így, hogy Medek többet nem kérdezett s nem kívánt semmitsem. Edit lelkén úszhattak, libeghettek a hangulatok, mint levegőben a meleg illatok.

A tevékeny grófnő sürgette a reformokat s Edit előbbre vitelét pályáján. Az ilyesmi szintén társadalmi érdek, mondta Medeknek, ha valaki lelkes és hozzáértő. Magában bizom, hogy nyélbe tudja űtni.

— Minek? — kérdezte Medek. — Editnek másképp kell változtatnia életén.

— Jó, jó, — mosolygott a grófnő — ez már nem az én dolgom, de egyelőre pályáján kell maradnia még változott viszonyok közt is. Asszony van sok, de ilyenfajta reformer kevés.

Ez már az én dolgom, gondolta a férfi s nem tett semmit, nem, ő épp el akarta téríteni ebből az irányból. Feltékező volt Edit terveire, ráérnek majd, ha őt magát megnyerte.

A grófnő várt, várt, aztán keresztülvitte tervét más úton s Editet meglepte vele. Olyan örömmajai voltak ezek, hogy arra gondolt Edit, ez a tetőpont, ezután csak esés, baj következhetik. Az első derűben már a borura gondolt és a ború be is köszöntött, mintha hívta volna. De mindegy, csak tisztába jöhessen magamagával. Nem könnyű, mert körülötte minden inkább kábítja, mintsem józanságra indítaná. Mindenki becézi, kiméli, mint olyat, kiből a fontolgatás izgalmi kergetőznek. Világéletében sosem volt még ilyen villanyos jókedvében. Sohasem tudta még így érvényesíteni a benne élő szeretetet, mint most, mindenki érezte ezt, a ki közelébe jutott, növédekéi is hatványozottan szerették, hálás a gyermek a vidámságról. Ha belépett közéjük, már sugárzott feléje az az energia, melynek olyan erőfő, színtelen nevet adtunk, hogy: szeretet. Gondolatai is frissebben ébredtek és villámgyorsan találtak meg a kifejezést. Mostanában többször olyan problémákon törte a fejét, hogy új kosztümje milyen legyen, nem épp sablonos, mégsem

feltűnő. Új kalapjának hajlása harmonizáljon arczával. A fától kell bizonyos varázserőt rejtsen magában. És az alakja... nem volt szándékában, hogy a testiséget kiemelje, kihívóvá tegye, de kis szobrászati érzéket szükségességnek tartott az intelligens nő ruházódásához. Figyelte ezért alakja, keze, lába, nyaka stílusát. S különös, mikor Mayerrel efelé szóba került, Mayer nem biggyesztette ajkát, semmi lenéző, vagy unatkozó nem tükröződött rajta; Editnek pedig Margithoz szálló gondolata sóhaj volt ilyenkor: Nem tévedtél az étellel szemben? Nem voltál csakugyan túlgyermekes?

Ha mostanában az utcán járt, simogatták a nő- és férfi tekintetek megszinesedett arcát és ragyogó pillantását keresték az utóbbiak. A tavasz is kedveskedett neki, olyan siető, pazar gazdagsággal folyta körül, mintha kárpotolni akarná mindazért, mit saját hibájából elmulasztott.

Klemi tudta, hogy Medek jár Editéhez. Ez semmi, vigasztalódott, kis játék egy «komoly» leánynyal, ha egy leány komolyan beszél reformokról férfival s nem csak eredetieskedésből, az nem veszedelmes. Klemi ismerte Editet és magamagát is és úgy tudta, hogy néhány tekintete, egy szava véget vet Medek kis játékaiknak. Később az jutott eszébe, hogy Editet hozzáadja Mayerhez, hisz a mint hírből ismeri, nagyon összepácsolnak. Kezdte is pedzeni a dolgot, de nehézségekre bukkant, Edittel és Mayerrel közös társaságban kell megfordulnia, ehhez idő kell, de mintha megkészt volna. Hogy lehet ez? Edit megváltozott. Medek hatása látszik rajta...

— Jöjjön, nézzük meg, nyílnak-e már orgonabokraink, — mondta egy csupa élet, szép napon Medek Editnek.

A Városligetnél vadabb, erdőszzerűbb ligetbe mentek, minden ragyogott az április-ajándékozta nyári melegben, a két útszegő, magas orgonaszor még mindig csak igérete a pompás virágzást, telidestele volt sötétlila bimbófűtökkel.

Esős nap jött, de a következő annál szebb volt. Ismét kimentek. Reájuk, nemcsak rájuk, beléjük kaczagott a nyíló orgonák erőteljes duzzadó szépsége.

— Nézzé, itt a természetes lugas, a mit meg akartam mutatni. Kukintson be, milyen sűrű virágos, kedves zúg ez, — szolt Medek.

Egy bokorsoporból kipusztultak a belsők s a külsők körben megmaradtak, belső oldalukon is érte a nap s ott is virágot fakasztott.

— Bebúvok, — mondta Edit.
— Csak vigyázzon, könnyen megakad.
— A kalpagomat leveszem, nehogy megtépázzák a bokrok.

A férfi elvette, de így meg a haja akadt meg. Medek kiszabadította.

Hisz egész tágas, derűs hely, örvendezett Edit odabenn. Medek is belülkerült, az illat egész láthatatlan felhője vette körül őket.

— Ez a legszebb ág az egész ligetben, — mondta Edit és utána nyult egyiknek.

A férfi nem segített, nem húzta le az ágat, nézte az ágaskodó leányt, a mint hajlíta le magához s hátra szegett fejjel, élvező arccal várja, hogy simulón hozzáérjen az ág, hogy egészen magába szívhasson színt és illatot.

— Edit!
A leány összeresztett s az ágat hirtelen eleresztette. Felcsapódott az, egész áradat virágot hullatva rájuk.

Ez a hang és a közeledő, lángoló sötét szem... Boldog megrezzenés, mintha álom valósulna... ijedt megrezzenés!... Medek ez, csak Medek!... Nem a régi ember hangja s szeme, csak egy férfi, kívánó, lázas szemű... Nyílt, rémült tekintettel, szemrehányással is, gyors önváddal is tekintett a férfira s az megrádt. Más pillantást várt, más volt az, a milyet joggal várhatott.

A felcsapódott ág még mindig neheztelően, búsan bólogatott felettük. Lassan, mint egy-egy szemrehányás, még mindig hullott egy-egy virágja.

— De Edit! — A férfi megragadta két kezét, hanem a leány kiragadta és már kint is volt a sétauton. A férfi csak egy pillanatra állt ott, aztán követte, szó nélkül adta át a kalapot és mentek. Szerette volna szóvá tenni a dolgot Medek, de meggondolta. — Megriasztottam a mimózát. — Edit kibombolt kabátját nézte. Fehér blúza gyorsan emelkedett és sülyedt, néha nem is egyenesen. Egyik perczben magához szorította volna ezt a csacsi, makrancos leányt, aztán meg kedve támadt megverni ezt az érthetetlen, szeszélyes gyermeket. Gyermek a szerelemben. Legalább egy fájó szót dobni oda. De hallgatott. S később különböző dolgokról beszéltek.

Villamosra ültek. Utánuk hajlott hátú, ősz nő kapaszkodott fel s szemben ült velök. Sötétre sárgult arca nedvdús és nagyon mozgékony lehetett valamikor, szenvedélyek és szenvedések érzékeny jelző lemeze. A redők hieroglifjai nagy tömegben és sokféle irányban éltek, néha vonaglásszerűen mozdultak.

Karakterisztikus, gondolta a férfi s látta, hogy

Edit nezi folyton és folyton visszatérő tekintettel. Ugyan miért érdeklí annyira? Aztán észrevette, hogy Edit kicsit összerázkódott, megborzosgott. Tekintetük találkozott.

— No lássa, — súgta a férfi és megszorította Edit kezét.

A mint a kapuhoz értek, arczuk, még kézfogásuk is, tűnődő volt. Tájékoztatlannal fűrészték, mi van s mi lesz velük. A férfi lelkében összekuszálódott Edit képe, nem ismerte ezt a leányt. Edit meg arra gondolt: Unalmas és hideg voltam, de őszinte, bár eddig sem komédiáztam. Hibáztam?... Milyen ijesztő volt a szeme. Egy pillanatra pedig mintha Valodja tekintete ragyogott volna ki belőle. Mennyire körülleg megint ez a délibáb, mikor legtisztábban kellene látnom. Mindent elront. Most itt lesz folyton megint, mintha őrizne. Tán valami megérzés ez? Egészen belessem a miszticizmusba, bár a telepátia...

Már csöngett és rögtön kinyitották az ajtót. — Mayer úr van itt, — mondta a szobaleány. Edit besietett.

— Rég nem láttam, — örvendezett. Mibelyt lehetett, beleszóta a beszélgetésbe:

— Azon gondolkodtam, vajjon a telepátia magában véve már misztikus valami?

— Nem. Nagyon finom, de egészen világos jelenség. A hipnotizmus talán már miszticizmus?

— Nem, de megfoghatatlan, mert anyagatlan. — Nem megfoghatatlan, csak nem kézzelfogható. De nézze, Edit, mit hoztam.

Edit átvette a könyvet.
— Valami érdekes filozófiát?
— Ne azt nézze, hanem a hirdett munkák jegyzékét.

Edit szeme végigtutott a könyv utolsó lapján, aztán hirtelen megállt, újat odanyomta a névre, arca elsápadt. Rekedtes hangon befűzte:

— A buddhizmusról — Valodja Vilnovszkij...

Aztán halkan, de nagyon hevesen szolt: — Kérem, járjon utána, hogy mehozassuk.

Izgalmban megleledkezett saját önálló voltáról. Nem jutott eszébe, hogy hiszen nem szorult segítségére.

— Meghozatom, — igérete Mayer.

Elhallgattak.

Egyszer csak felugrott Edit, ekkorra már kipirult és sokkal magasabbnak látszott. Hangosan szolt át a másik szobába, a hol az anyja és Rózi szabással, varrással foglalkoztak. Csengve rontott be a hangja és leküzdötte a gépberregést, ollónyisszenést.

— Valodja él!

(Folytatása következik.)

A MAHALAI CSATÁBÓL. — Baranaky E. László rajza.

TÁBORBAN.

Elbeszélés — Irta P. ÁBRAHÁM ERNŐ.

I. Csillagok.

Volhinia, július 6.

Csillagos éjszaka volt. Fent ragyogott mind a tenger sok csillag, egy se hiányzott.

— Nem lehet ilyenkor sátorban aludni, — gondoltam. Kivaczkolódtam pokróczaimmal a sátram mellé s a kerek ég alá hevertem. Lengette a szellő az erdők és mezők illatát, balzsamos lett az arczom. Szemem pedig megtelt az ég ragyogó, tündöklő pompájával.

Az őrparancsnok melém jött.

— Melegebb volna a sátorban, zászlós úr... — mondta lassan.

— Itt szebb, — feleltem. — Csillagok égen.

— Igaz, — hagyta rám. — Úgyis úgy nézem, itt Muszkaországban is csak azok a csillagok ragyognak, a kik otthon.

— Ismeri a csillagokat? — kérdeztem.

— Hát akit. Van olyan is elég, a kit csak úgy lát az ember.

— A Sas ismeri-e?

— Melyik volna az?

— Látja azt a fényes csillagot a tejút mellett? Jobbra is, meg balra is tőle egyenlő távolságban egy-egy halványabb.

— A volna?

— Az. A középső fényes csillag a Sas teste, a két szélső pedig a két szárnya. Úgy repül keresztül az eget, kiterjesztett szárnyával.

— Csakugyan, — mondta esodálkozó bémész-kodással a tizedes. — Akár egy szálló sas madár.

Néztük, s kis idő múlva lassan megszólal az én tizedes őrparancsnokom.

— Mifelénk Borsodban, más névvel hívják.

— Hogy?

— «Kisasszony pálcájának». De illik is szűz Mária kezébe fényes égi pálcáznak.

Rögtön megértettem az elnevezés ősiségét, áhitatát. Egyszerre régi magyar emlékek bolyongtak a volhiniai térségeken.

— Ott van a közelében mindjárt a kereszt Csillag is, — mutatta a Delfin csillagkép négy fényes csillagát a tizedes. Csakugyan épen egy keresztet lehetett volna húzni a négy csillag közt, ha páronként összekötötték volna őket.

Néztem s mintha egy Árpádok korabeli Boldogasszony-templom drágaságai lettek volna a csillagok.

A tizedes pedig pár pillanatig kutatta az eget s újra hozzám fordult.

— Hát azt a hét csillagot félkörben ismeri-e a zászlós úr? Mert két nevét is tudom.

— Hogyne ismerném. A Korona.

— Az a. De «Szűz Mária koronája.» Mert Szűz Mária az Ég királynője. De úgy is hívjuk, hogy «Úr Kenyere», vagy csak úgy, hogy «Félkenyér.» Mert épen olyan a formája. Mondják, odafele az égen ez a kenyér kerül az Úr asztalára.

Megint csend lett. Pár pillanat múlva ágyúimhoz hívtak, mert a gyalogság orosz mozgóládást jelzett s kérte, tüzeljünk a... i major nyugati szélére.

Az eget nézve mentem az ágyúkhöz. Ragyogtak, tündöklöttek a csillagok. Néztém őket. Imádkoztam imádság nélkül.

Vajjon ezt az imádságot írták-e be az égi számadókönyvbe, vagy az ágyúknál adott vezényszavaimat-e?

II. Malinka.

Malinka egy két hónapos kuvasz korc... Sokszor csodálatosan fűtült, süvített valami a levegőben, de mire Malinka a süvítés felé kapta a fejét, hogy lássa, már nem volt ott semmi s akármilyen gyorsan próbálta is, sohasem tudta meglátni, mi repül olyan titokzatos, sűrű, fenyegető suhanással? Csak érezte, hogy félni, rettegni kell tőle, s reszketve, nyafogva kuporodott össze, várt, mert tudta már, hogy pukkanni is fog, nagyot, erőset, hangosat. A suhanás, a fűtülés, a süvítés is dermesztő volt, de a pukkanás riasztó s Malinka fülét-farkát lecsapva szaladt meg s csak jó sor megfutás után mert visszaneézni, de mikor srappell robbant, a bodoran kerekedő apró fehér felhőket nem igen látta, mert azok magosan lengtek, foszladoztak s Malinka nem igen tudott az égre nézni, hanem néha gránátrobbanásokról a mező hányt füstkoronás földbokrót a pukkanásra, a föld-bokor visszahullott s Malinka csak akkor merészkedett közelebb, mikor lassan a barna füstöt is elszűrte, felitta a levegő. A föld-bokor helyén egy nagy, kerek szélű lyukat talált s neki-neki szaladt, ijedten szűkölte, ugatta. Hiszen olyan csodálatos, olyan érthetetlen, olyan félelmetes volt az egész!

Tartott Malinka az ágyúinktól is. Félelmetes óriások voltak azok hallgatásukban is. De néha megszólaltak, villámolva, füstöt hányva, mennydörögve, olyan erővel, hogy mikor nagyon is közelükbe került Malinka, mintha csak fejen vágta volna a dörrénésük. Beh sirt, beh szűkölte olyankor szegény Malinka! Az volt szerencse, hogy heteken át ritkán, keveset szóltak ezek a szörnyetegek. Csak álltak mozdulatlanul, némán, hallgatva, várakozva...

De aztán jött egy délelőtt s szakadatlanul villantak, dörögtek az ágyúk. És az a délelőtt volt idáig Malinka életének legrémsegebb napja. Akkor délelőtt volt, mikor legtöbb pipaacs nyílt Volhinia mezőin.

Annyi piros pipaacs, mintha csak véreső hímezte volna a szép zöld füves térségeket...

Már hajnalban ágyúink dörgésére ébredt akkor Malinka. Olyan sokat szóltak az ágyúk, hogy a szegény megrémült Malinka nem tudta, mire gondoljon. Össze-vissza szűkölte, szaladozott, ugarta, kaparta a szizmáikat, de nem volt időnk, hogy vigasztaljuk, bátorítsuk, egyre több, gyorsabb tüzelést rendelt a telefon, végül jött a parancs a zárótűzre s dehogyan is törődünk Malinkával, csak a négy ágyút láttuk, szolgáltuk, minél gyorsabban tölteni, minél többet löni, hogy beleizzottak a osövek, villanással, lobbanással, füsttől és dörgéssel vált a levegő s szegény Malinka már nem össze-vissza szaladozott, nem kért, kapart, kunyorált bennünket, a véget, az utolsó órát, a legrettenetesebb, legengesztelhetlenebb ismeretlen érzet meg s halálut futott egyetlen nagy körben, elnyúlva, fülét-farkát nekieresztő vad rohanással s ugatása végnélküli kétségbeesett vonításra vált. Az ágyúk pedig egyre ontották a tüzet, a bömbölést s körül-körül nőttek s visszahullottak a föld-bokrok. Nem, a körfutás sem használt s végre is egyenes irányban rohant a mezőnek, szegény halálra riadt Malinka, de hirtelen földbokrót vágódott elébe s újra körfutássá vált a menekülése.

Néztém szegény Malinkát, a ki nem tudta, micsoda iszonyat és rémség történik körülötte s hallgattam a telefonjelentést:

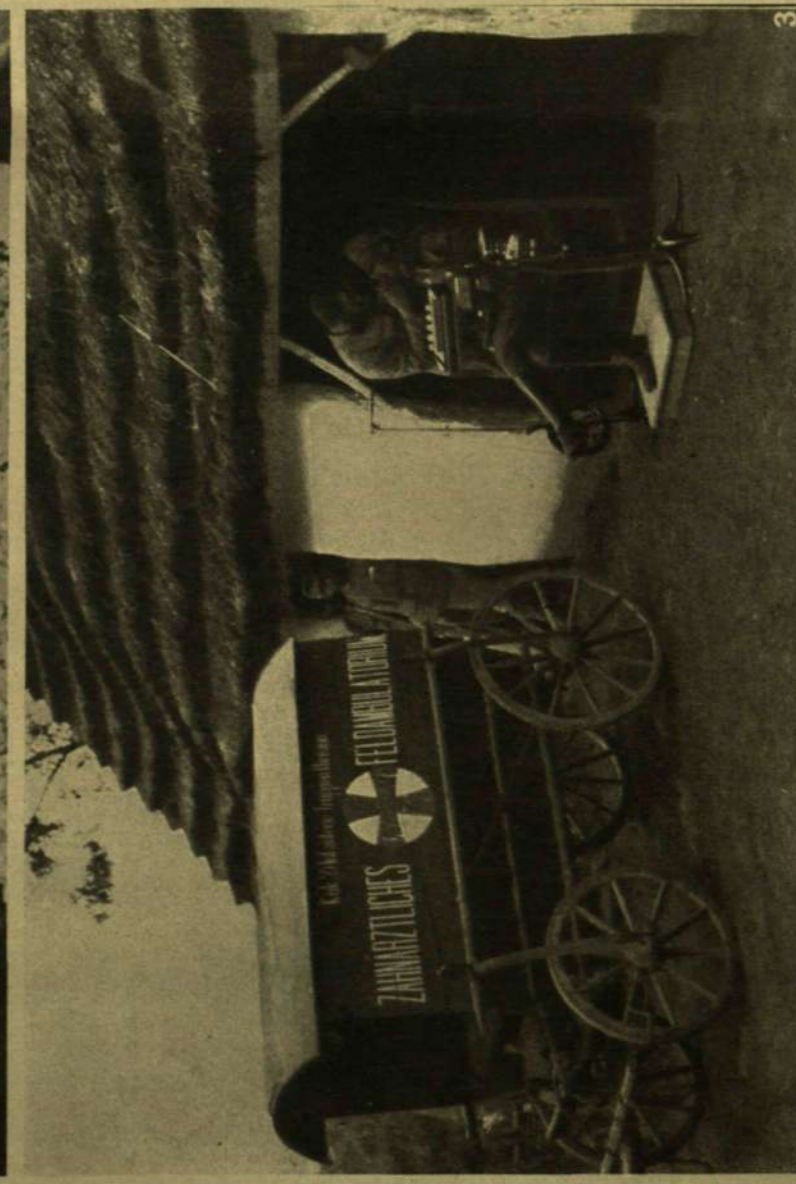
— Tüzérségi tüzünk hulláhegyeket vág az egyre nagyobb tömegekben támadó oroszok közé.

S viaskodott, hánytorgott a lelkem. Miért, miért? Miért ez a sok-sok halál? Ez a gyilkos egymásnak rohanás? Miért ez a rémséges tűz, ez a tenger vér, elfogyhatatlan jajj? A könnyek, az irtózat, az éjszaka?

Néztém az eszeveszetten rohanó Malinkát s irigyeltem. Ó legalább rohanhat, üvölthet, kétségbeeshet. De nekünk aczélna kell keményítünk arcunk lágyágát, szemünket daczosra nyitni, szívünket elfelejteni.

Mi nem szaladhatunk, nem riadozhatunk a titkoktól, a kegyetlen ismeretlentől, minékünk szolgálnunk kell neki, segíteni rémséges munkáját.

Szegény, nyomorult Malinka! Bizony nem értheted, nem tudhatod te a titkokat, a rémségeket. És bizony nem értjük, nem tudjuk mi sem. Mi még, még sokkal szegényebbek, nyomorultabbak...

1. Műyítik a lövészárkot. — 2. Néptőlkelők. — 3. Fogászati műterem a front mögött. — 4. A görzti temető.

AZ OLASZ HARCZÉRRŐL. — Balogh Radolf, a harcstörre kiküldött munkatársunk félvétele.

HONVÉDEINK GÉPFEGYVERREL DOLGOZNAK. — Dr. Szabony Antal felvétele.

HÁBORÚ ÉS DRÁGASÁG.

Mint a járvány, olyan elmaradhatatlan kísérője minden háborúnak az uzsora is. Az árak túrhetetlen fölszágazása és magasba szökése a szükségletek minden területén. A minék az anyagiak mellett nyilván lélektani okai is vannak. Nemcsak a termelés és az üzemek megcsökkenése: tehát a kínálatnak a kereslet mögé szorítása drágít meg minden szükségest, hanem bizonyos gondolkodás-elemek föláramlása is, a melyeket a normális idők rendje szilárdan lefékez. Minden háború a biztosság érzésének meglazulását jelenti. Véglegesnek tartott állapotok labilissá válását, ha nem is a valóságban, de a fölfogásokban. A háború: átmenet és így természetesen az átmeneti helyzet levegőjét sugározza ki magából. A ma és a holnap egymáshoz való viszonya kétesebbé, az eshetőségekben gazdagabbá válik, mint más időben. Mindenkinél óhatatlan érzése, hogy: megünnel valahová, más helyre, más világba, más körülmények közé, mint a hol tegnap voltunk és a hol magunkat véglegesen otthon képeltük. Az út tartama és az állomás, a hová a háború végeztével érkezni fogunk: ismeretlen. A történelem eseményei nem megállapított menetrend szerint haladnak. Annál erőteljesebben érvényesül a nagy közösségekben az utas ember lélekállapota. Lehetőleg mindenki igyekszik alaposan el látni magát, hogy szükségbe ne jusson és fölsze-relve érkezék meg oda, a hová a nagy hullám viszi. Az *alkalom* és pedig a legrendkívülbb alkalom karakterét kapja minden ügylet és a tulajdonsága kiérvényesülését megint a lelkiállapot segíti. Az egyik kihasználja a végetekig, a

másik e törekvéssel szemben az ellentállásnak a rendesnél sokkal kisebb erélyt fejt ki, hogy a szükséges, a nélkülözhetetlen, ha még oly drágán is, biztosítva legyen. Az alkalmi vevő drágábban kap mindent és az ittas ember kevésbé alkuszik. És most uton levőnek érezzük magunkat valamennyien.

A nagy gondok árnyéka homályba borítja a kisebbeket. A ki a fiáért, a férjéért, a testvéréért remeg, kevésbé törődik a sarz jogtalanságával, a melyet a mohóság, a kihasználó kedv és a könyörtelen spekuláció vet ki rá, mint rendes időben. A legnagyobb érzés, a legnagyobb érzéstelenítő szer. És hogy az ilyen kábulatok kamatoztatására mindig éber érzéke volt az élelmiszernek, bizonyítja, hogy háborúk idején minden korban a közhatóságoknak kivételes intézkedése volt szükséges a kihasználó láz fékezésére. Az ősfarmája az ilyen üzelmeknek az élelmiszerekkel üzött uzsora volt. A mi igen természetes. Mert mennél inkább visszamegyünk a múltba, a nélkülözhetlenség anyagköre annál kisebb terjedelmű. De enni mindig kellett. A nélkülözhetőség határa sohasem szelte a kenyeret.

Az emberiség fejlődése nemcsak az igényeket növelte meg, de az egészen elemi szükségletek nagyobb biztosságát is megszerezte. A termelés intenzívebb lett és minden emberi közösség a maga ellátó apparátusának lehető legteljesebb fölszerelésére és kifejlesztésére törekedett. Kiknázta a természetet, birokra kelt a viszonyokkal és a mit a maga eredendőségében a maga földjétől még meg se kaphatott, azt vagy igyekezett mesterségesen előállítani, vagy pótolni olyasmivel, a mi az eredeti értékét, hasznát lehetőleg

megközelítette. A mit a kémia például ebben a tekintetben a mostani háború folyamán is alkotott egyik legérdekesebb és leggazdagabb efjezete lett a tudomány történetének.

A kegyes angol program, hogy a minden felől körülzáró ellenséges áradat kiéhezettéssel kényszerítsen térdre bennünket: tökéletes abszurdumnak bizonyult. A kínálat és a kereslet rendes arányát kétségtelenül súlyosan megbillentette, nagy drágaságot okozott, me-nehezítette a beszerzést; de még mindez együttvéve se jelenti az inséget a fogalom ősi, gyilkos értelmében. Az igények lefokozásának szükség-e igények jelenlétét is bizonyítja és távol-ságot a legelembb igénytől. A kenyér színének, a szövet minőségének megváltoztatása az élet anyagát nem érintik. A visszafajlódásnak ez a formája nem jelent érdemben közeledést az elpusztuláshoz.

A mi mostani állapotunk: a küzdelem meg-fokozódása életünk *normális* rendjének lehető megtartásáért. Azok a hatósági intézkedések, a melyek a viszonyok parancsából a szabály erejét idáig teljesen az egyéni akarat kormány-zása alatt állt területekre is bevitték, a való-ságban nem jelentenek generális változásokat. A hústalan nap nem minden asztalon háborús reform. Az inség nem ott kezdődik, a hol be kell osztani a készleteket, hanem a hol nincs mit beosztani. De minálunk a takarékoság kényszerűsége távolról sincs arányban az árral, a melyet a szükségesért fizetünk kell. Ez aránytalanságnak — bár más megjelenési vi-szonylatokban — nálunk hagyományai vannak még a normális időkben. A szükséges minálunk mindig aránytalanul drága volt a fölöslegeshez képest. A luxus olcsóbb volt Budapesten, az elemi megélhetés ellenben drágább, mint a berendezésükben folyamatosabb fejlődésű más nagy városokban. Az az ugrásszerűség, a mely a város pályafutásában oly jellemzőes hasonló tempot és módszert diktált a magánosoknak is. A haszon akarásának a tömegre kellett speku-lálnia, hogy gyorsan halmozhasson. A nagy tömeg pedig nem luxust vásárol, a mire csak a kisebbségnek telik, hanem azt, a mi nélkül senki meg nem lehet. A drágán vevésben tehát iskolája van és ez az iskolázottsága annál kihasználhatóbb, mert viszont az állapotok adatszerű ismeretében a legiskolázatlanabb. Minden hiányban hisz és minden túlzást elhisz. Könnyű olyan lélekállapotba hozni, a mely a mérlegelésre képtelen és ezért minden képtelen mértéket elfogad. Ezért lehetséges minálunk akkora drágaság, a mekkora e páratlan áldott ország teljesítő képessége szerint lehetetlen lenne. Mert ez a föld mindent tud termelni, csak inséget nem. Szőlősi Zsigmond.

KAVALLA GÖRÖG KIRÓTÓVÁROS, MELYEK ERŐDJEIT A BOLGÁROK MEGSZÁLLOTTÁK.

KÖNYVEBBEN SEBESÜLT KATONÁINK EGY KÖTŐZŐHELYEN, KÖZVETLEN A TŰZVONAL MÖGÖTT.

A MONTE-BARCAROLA ÉS MONTE-CIMONE A ROTZÓI FENSÍKRÓL.

AZ OLASZ HARCOZTERRŐL. — Jalty Gyula, a harcstérről kiküldött munkatársunk felvétele.

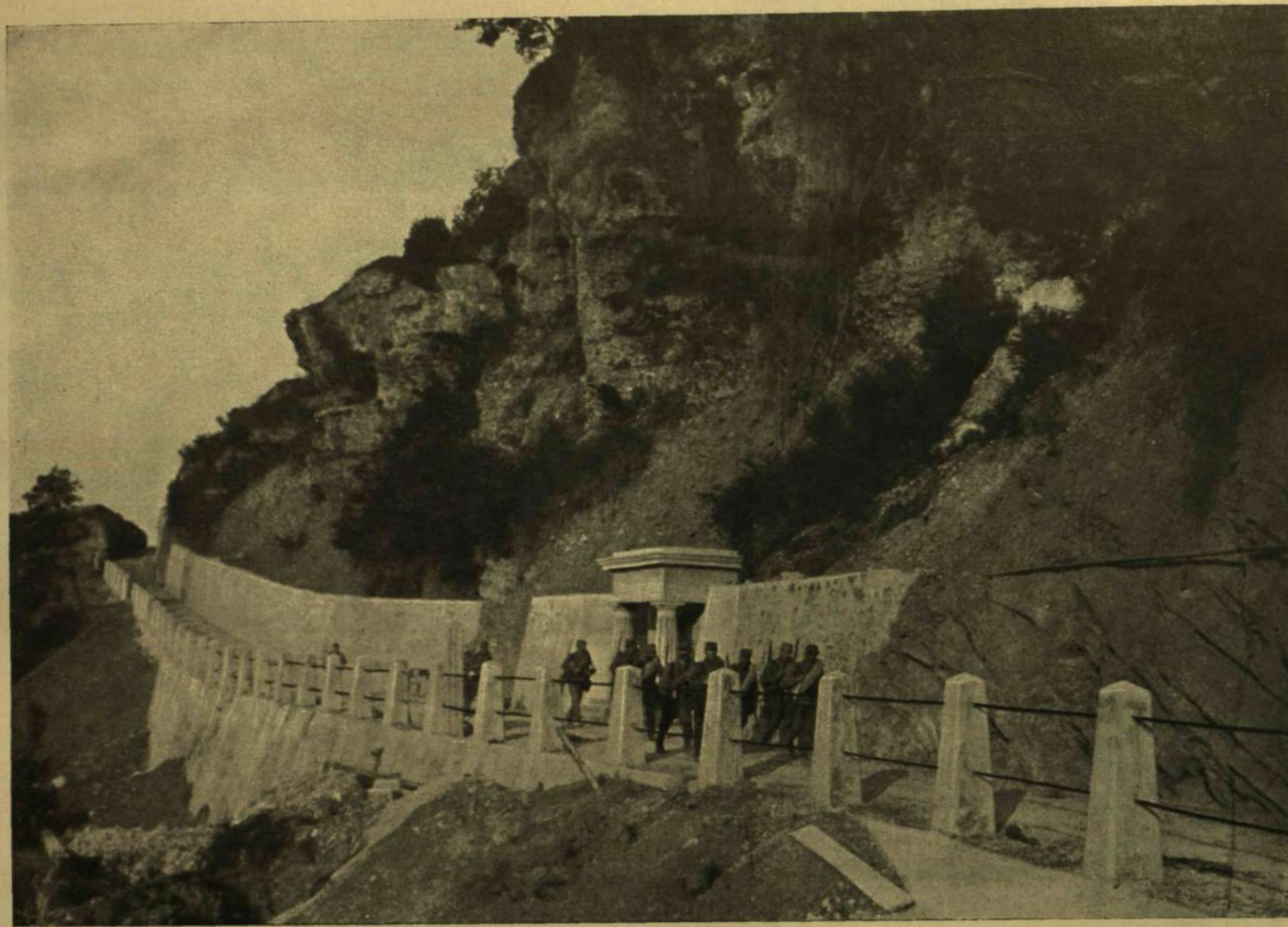
1. Trén. — 2. Gyalogosok lövőgyakorlata. — 3. Lovasság. — 4. Tartalékosok jelentkezése. — 5. Tiszt a telefonnál.

A ROMÁN KATONASÁG.

1—2. Tisztek. — 3. Pihenő. — 4. Gyalogság. — 5. A táborban.

A ROMÁN KATONASÁG.

ÚT EGY FOLYÓ MENTÉN.

AZ OLASZ HARCZTÉRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

AZ ELVESZTETT HAZA.

Regény. (Folytatás.)

Irtta WALTER BLOEM.

Más valakiről is tudott Cécile. S különös, mennyire magától értetődő volt, azt elképzelni hasonló helyzetben, a mely Adrien lényéhez annyira nem illik. Ilyen magányos, dacos katonahalál — mennyire összeillik ez aranyszőke hadiszakállú és arcán széles vágást viselő német lényével!

Mialatt azonban Cécile megfestette maga előtt ezt a képet, aggodás jött rá, oly névtelen és lesújtó, mint a mennyire ugyanez a vég Adrien-nél ellentmondásteljes, elképesztő és... távoli és árnyas volt. És remegve, mintegy göresben kaptak bele Cécile lány újjai a mull-függönyökbe a jégkéreggel borított ablaktáblák mellett, rettegve és védekezve, reszkető borzalomban és mégis a gyűlölet valami maradványával, a melyet a kabát ellen érzett, az átizzadt piros gallérú kék kabát ellen, a melyen a fekete vasereszt csüng.

A gyűlölet maradványával...

Mert a mi ott Belfortnál, a Doubs és Ognon közötti ismeretlen pusztaságokban a népeket egymás ellen dühösíti — az mégis az összeomló Franciaország kétségbeesett küzdelme, ez a haza utolsó rohama a vaspánt ellen, a mely körülzárja, a mely el akarja fojtani, jogaiból kifosztani, szétdarabolni — ez a halálküzdelme az elszázi eszmének, kimenetele a döntés a szűkebb haza jövődjéről, Cécile egész jövődjéről! Győzniök kell, a szabadítók seregeinek, a kik között mint vezér lovagol a fehér köpenyes, csillogó aczélvértű férfi — győzniök kell, mert máskülönb Cécile csak volt francia nő — Strassburg német lesz, Elzász német lesz...

Győzniök kell — hadd győzzenek, hadd tiporják el a parányi csapatot, a mely velük szemben áll kék kabátban és piros gallérral...

Csak az az egy ne vérezzen el magányosan,

fölfedezetlenül, ápolatlanul a téli hóban. Meg kell hogy találják, meg kell hogy találja őt, mint ápolónót, mint megmentőt, ha behozzák a kórház menedékebe. A legyőzött ne jusson a győzők kezére, a kik őt, a foglyot a sarokba löknék és előbb a saját honfitársaikkal törődnek, különbözősen a leküzdötték kínja, az ő kínja iránt.

Határozott. De hogyan, de hogyan? Lehmann Helén! kiáltott fel benne egy hang. Nem maga a fiatal ellenség mondta-e ki az ötletet, hogy Cécile hasznossá tehetné magát olyan szolgálatban, a melynek ő reá, épen ő reá van szüksége? Ó, épen ő és a hozzá hasonlók, ezekben van épen hiány odakinn, a hol németek és francziák egymás mellett fekszenek, testvérek ugyanabban a sorsban, egyesülve a kiegyenlítő szenvedésben, a népeket áthidaló fájdalomban, a mindent összefoglaló halálveszedelemben.

Istenem, hiszen olyan borzasztóan sürgős mindez! Már véres összeütközések vannak az ellenfelek mögött! «Villersexel» és mindegyre «Villersexel» hangzott ellenség és barát sorából... és remegő kézzel bontotta ki Cécile a harcstér térképét, a melyet az elmúlt napok aggodásában annyiszor nyitottak fel és kutattak át újra meg újra. «Villersexel» — itt van, ah, oly szorosan a már hónapok óta körülharczott Belfort vára mellett! Nem, itt nincs késelem!...

Cécile ma reggel még nem látta az apját. Mikor tegnap este hazatért, apa már ágyban feküdt és ma reggel Cécile elaludta a fáradhatatlan öreg reggelijének az idejét. Délben hazajött, megkésve és fáradtan, mint mindig. Magától nevezte meg a nevet, a mely tegnap éjjel mindenki szájában volt s a számtalan titkos forrás egyikebből, a melyek még mindig keringtek Strassburgszerte, részleteket is tudott a borzalmas küzdeletről, a mely Werdert észak felé szorította vissza. Minden fényesen áll, az út Belfort felé szabad, alighanem épen most tőri át Bourbaki a vas gyűrűt, a mely már hónapok óta elköti Franciaországtól a keményen égnek meredő sziklafélszket.

Akadozó ajkakkal kezdett Cécile beszélni. Az apa fölfigyelt, látta a lázas hevületet leánya arcán s anélkül, hogy sejtene, féltonon elébe ment.

— Cécile, Adrien ezrede odaát van. Biztos hírem van róla. Az ötös dragonyosok a tizen-nyolczadik hadtest lovashadosztályához tartoznak.

— Papa! — Cécile felugrott, átölelte apja nyakát a karjával — ereszszen oda papa — ereszszen engem oda!

Kemény harc volt. Az öreg leánya köré fonta fáradt, reszkető karjait, leánya köré, a ki egymaga maradt meg neki szerettei közül, boldogságának utolsó záloga, a melyet a háború még meghagyott neki eddig az óráig és a mely most elfordul tőle, oda, a hova asszonyi végzete hívta.

De megértette. Azt hitte, megérti. És mégis, mindez örütség. Százszereket vezet Bourbaki előre. Csak fantasztikus álom, ha a leány azt hiszi, közelebb van szerelméhez valami német tábori kórházban, a kiterjedt harcvezetési vonal valamely pontján. Örütség és mégis, annyira érthető! Álom, de annyira magától értetődő!

És — nincs-e ott Louis is? A levele, a melyben Németországba való szállítását jelenti, még csak öt napos és bizonyára ki van zárva, hogy a németek az ellenük özönlő óriás hadsereggel szemben időt és embert találtak arra, hogy megszabaduljanak foglyaiktól. Nem, Louis még Bavilliersben van, vagy legalább is az ostromló zónában.

Alig hogy kimondták a Louis nevet, Cécile érezte, hogy fegyver van a kezében, a mely ellen az apa védtelen. S csakhamar ellanyhult a megtört ember ellenállása, győzött az ifúság szívós akarata a kimerült ember elhasznált energiájával szemben.

S mielőtt még besötétedett volna, Cécile már a Lehmann-család lakoszobájában állott s a karcú Helénnek kellett a tolmács szerepét játszania a strassburgi polgármester leánya és az exczellenciás nagymama között, a ki a vörös

kereszt segítődnének a listáját vezette. És mademoiselle Küsz beírták tolmácsnak.

Másnap reggel öt óra körül már Cécile egy másodosztályú kocsit ablakából integetett búcsút apjának, az öreg Josephinenek, a mozdulatlanul álló Jeannak. Sötét téli kabátja bal karján viselte a genfi konvenzió fehér szalagját a vörös kereszettel. Fél tuczat német leánya Barbárszág minden vidékéről voltak az utitársnői.

Omló könyvek között tűnt el előle az öreg ember képe, a ki némán és csaknem mozdulatlanul bámult utána a peronról, a sorstól megjegyzetten, kinek a szívéről most már az utolsó szál is leszakadt, a mely az emberiséghez kötötte.

XIX.

— Hahó! kelj fel, ficzkó!

Louis Küsz felriadt nyomasztó álmainak bolond forgatagából és a rosszszagú istálló félhomályában, a mely már hetek óta fogsága volt, látta órének, egy badeni népfőlkének szakállas arcát, a mint fölébe hajolt.

— Kelj fel! Dolog van!

A hidegtől meggémberedve támolygott fel Louis és strassburgi tájszóval kérdezte, mi történt.

— Semmi közöd hozzá — majd meglátod. A badeninek kedve lett volna Mathieut is felébreszteni, a ki összezsugorodva mint egy sündiszó, fejét karjára szorítva, szélesre tárt szájával hortyogott a padlón.

— Hja úgy, hiszen ez odavan!

Hát a sebesültet mégis használhatták ott hátul.

Némán ügetett Louis az ór mögött a jéghideg, hófúvásos reggelbe. Odakinn egész csapat sebesültet hajtottak össze, franzia gyalogosokat, a Danjoutin elleni roham foglyait. Csupa megtépett, toprongyos, félig agyonéhezett tompa, akaratnélküli, megadó arcú legények. Lehetek vagy harminczan a csapatban, a melyet egy szakasz sárga golyós sisakú, fekete kabá-

tos, felhajtott gallérú s hatalmas eszímájú porosz tüzér vett át. Egy szomszédos tanyán forró kávét kaptak a foglyok és egy darab kenyeret.

— En avant! Mars!

A faluból délnek indultak; sápadt reggeli fény derengett át a szüntelenül hulló havon. Louis franktíreus-korából ismerte itt a járást és tudta, hogy ez a műút Héricourt felé vezet, a hegyoldalak és a messzebb emelkedő vasuti töltés mentén. Elöl badeni gyalogság menetelt, vastag, fekete hernyó módjára, a mely lomhán mászott a táj végtelen fehérségében; a lány-nomok, melyeket a száz meg száz ember hátrahagyott, mindegyre eltűntek a szüntelen és hangtalan hullongó hóban.

Halkan és izgatottan suttogtak a foglyok egymással. Az ő fogságukba is beszivárgott a hír — hogyan, azt a jó ég tudja, — hogy nagy fordulat van kilátásban, hogy végzetes döntések fűgnek a sűrű havas levegőben. Bourbaki, Villersexel — ezek voltak itt is az örökké visszatérő szók.

És a téli esőndön át valami lázas forróság hullámzott át. Sajátságos kapkodás és hajszó-lódás jött közelből és távolból. Mindenütt szorgos, gondterhelt mozgalom volt látható. Az összes faluk talpon voltak, minden ház előtt ott álltak a parasztok, bámészkodva, sugdolozva, feszültséggel és gyönyölgő daczal az arcukon. És minden úton csapat-osztagok hömpölyögtek, gyalogos oszlopok, útegek, melyeknek lihegő lovait egész gőz-gomolyogok burkolták be. A németek arcán sötét megátalkodottság kifejezése volt, a mely jól illet azokhoz a híresztelésekhez, melyek a foglyok kis csapatában keringtek.

Kévessel Héricourt előtt az országot, a melyen a csapat dél felé baktatott, közelebb ért a vasuti töltéshez és átment egy befagyott folyón. A dének menő útra itt egy mezei út fordult be, a melyen túl a vastag zúzmaraival borított fák mögött egy isten háta mögötti falcska ház-fődelei integettek. Ezen az úton jött egy lovas

esapat. Élén egy zömök férfi lovagolt, lapos kék tábori sapkáját daczosan jobb szemére nyomva. Vörös barnára égett arcán rövid, szürke bajusz lógott, csillogó, villám módjára ide-oda forgó szemei energikus szemöldökök alól tekintettek ki. Rövid kiáltással üdvözölte a gyalogos oszlopot, a mely a fogolyesapat előtt menetelt és harsányan felelt neki a rövid kiáltás sok száz torokból, hogy csak úgy visszahangzott a jeges hegyoldalokon. A vezér mögött egy sereg tiszt lóháton, részint sapkában, részint porosz gombos sisakban, részint badeni ellenszós keppivel s suttogva szaladt végig a hír a foglyok között:

— C'est lui — c'est Werder — c'est le bourreau de Strassbourg!

Strassburg hóhéra! Igen, ő volt, ugyanaz, a kit Louis Küsz először azon a reggelen látott a Riedmann-féle ház első emeletén a bevonuló győzők élén a sípok harsogása, a dobok tompa pergése közben, — ő az, a kinek láttára ő elvesztette eszméletét.

A lovas csapat a mezei úton ügetett el Héricourt felé. A foglyoknak azonban a patakon túl kellett jobbra egy gyalogútra térniök, aztán csakhamar erről is letértek és úttalanul mentek a térdig érő hóban hegynek fölfelé egy magaslatig, melynek kopott esücsárol pompás kilátás nyílt a Lisaine szélesen kitaruló völgyébe. A havazás elállott, a halvány téli nap áthatott a ködön és meglepően nyílt meg a kilátás a szélesen elterpeszkedő városkára és a hegykúpokra, melyek innen és túl szegélyzik a lapos völgyet. Héricourt a völgy fenekén feküdt, esonka templom tornya, négyzögletes várbástyái kiemelkedtek a házak közül, elül pedig a pályaudvar sinein túl terjedelmes gyárak terjeszkedtek számos függőlegesen emelkedő kéménynyel. Odaát pedig a Mougnot és a községi erdő emelkedett, fölötté a Mont Vandois büszke boltozatu nyerge. Gerinceik közé beágyazva békés faluk szenderegtek; házcsoportjaik közül világosan megkülönböztethetően látszottak ki az országotak, melyeken a szabadítók elnyomulását lehetett várni.

LŐVÉSZÁROK.

AZ OLASZ HARCZTÉRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

A KIRÁLY SZÜLETÉSÉNAPJÁN AZ ABBÁZIAI QUARNERÓ SZÁLLÓ TERASSZÁN.

Odafönn a magaslaton már türelmetlenül várta a munkásapartot. Egy csoport tüzértiszt állt ott, lováról leszállva s csakhamar csak úgy zuhogtak a parancsok és munkatapasztások. Hat nehéz üteg számára kellett elhelyezést csinálni. A kényurak sürgették a munkát, számszámokat osztottak ki s csakhamar félrehányódott a vastag hótakaró az árok nyomán, esikorgott a keményre fagyott föld a csákányok alatt.

Louis a gályarab érzésével, a kinek feje fölött a felügyelő ostora pattog, vesződött az ellenség szolgálatában. Olyan volt ez neki, mint egy utolsó, legmélyebb zuhanás, mint végérvényes összeomlása vakmerő kirándulásának a világtörténelem végtelenségébe. A hányat ütött az ásvál, mindig mintha testi fenyegetést szenvedett volna. Szeretett volna kiáltani, hangosan kiáltani, vagy a hóba vetni magát, ott elterülni és daczolni kényszerítőinek verésével, a mivel a marezona tüzeik nem fukarkodtak, ha szenvedésének valamely osztályosa elnyihult a munkában. Legjobban szeretett volna azonban annak a szakállas tüzérkapitánynak, a ki nyugodt életséggel osztogatta parancsait, a fekete galléros torkára ugrani és megfojtani őt.

Mindaz azonban csak a szívet szorongató fantázia maradt a keményen dolgozó fiú lihegő mellében. Az agyában még volt egy maradványa a szegénykezésnek, ez azt kiáltotta neki, hogy többé már nem Louis Vaurien, a névtelen franktíreus, hanem a strassburgi polgármester fia, a kinek megmentése érdekében a német hatóságok lázasan dolgoztak s a különben oly megőrülően biztos mechanizmusa a porosz jogrendszernek megakadt.

Lovak fűvése jelentette egy lovasapat érkezését. És megint végigfutott az izgalom a dolgozókon:

— C'est lui!
A természetes ember, mint egy ifjú ugrott le a nyeregből, az urak egy pillanat alatt talpon voltak s a házban a domb széléig topogtak. A csoport végigmustrálta a széles, hótól eszillogó terepet. Hiába kereste Louis s keresték foglyatársai gyors oldalpillantással az ellenséges tiszték arcán a nyugtalanság, izgalom, gond ki-fejezését. Szilárd higgadság, csaknem derült figyelem volt a bronz vonásokban, az urak feszes, nyugodt mozdulataiban. Mint a sziklák emelkedtek az urak a tájéka. Ezeket elsodorni innen, ehhez bizony ózónvíz kellene s ők még ezzel is daczoltak volna.

Egy lovas tűt párolgó lovon a fensíkon át, leugrott lováról s a tábornok elé állt abban a fabábszerű tartásban, a melyet Louis annyiszor kicsúfolt az ellenséges tisztéken. Louis csaknem felkiáltott — a Kusz-ház egykori kvártélyosa volt — az ő védője a hadbíró előtt — a szőke hadnagy, Eggermann...

Louis mélyen lesztegette fejét asója fölé; dacos fiú-fejét a vállába hűzta és kétségbeesetten állt. Csak így ne lássa! Csak valaki olyan ne, a ki tudja, kiesoda ő, ne ebben a legmélyebb gyalázatban!

Az urak csakhamar elügettek, hegynek föl, a porzó hó felhőjében. Egyhangúan ment a munka tovább. Az ágyúk beágyazását kiásták, mögötte minden ágyú számára egy municziós gödröt ástak a kemény földre. Aztán rövid szünet volt. Ha előbb a munkában megzavadtak, hogy az ingük és blúzok csak úgy csöpögött, hát most csak úgy vaczogtak a jeges szélben, a mely kelet felől ment át a síkon.

És még mindig semmi nyoma Bourbaki százeczeinek? Semmi távoli ágyúdörgés? Sehol felvonulása sűrű hadoszlopoknak az élettelenül szunnyadó utakon, a melyek a zúmarával tele erdők, a fénylő háztetők között kanyarognak?

Nem, itt elől minden csendes maradt. De most hátulról jött a robozás. Frissen ácsolt szántalpakon, óriási lovaktól vontatva, melyeknek csepegő bőre alatt az izmok mint aczélgépdarabok dolgoztak; ott hevert a tizenhétfontos ágyúk terhe sötétbarna bronzsöveikkel. Megint neki kellett látni, a mig az ágyúk a helyükön állottak. Közben leszállt a korai alkony, az utolsó napfény megaranyozta a még mindig hallgató hegyeket, melyekről a szabadítóknak kellett volna jönni. A végén a kifáradt foglyokat, mint egy bután halgató csordát hajtották Héricourt felé, ott begyömöszölték egy gyári pajtába és jöltartották őket fővetlen borsólevessel.

Égy ment a dolog két-három nap. Mindennap ugyanaz a buta, lealázó munka, ugyanaz a kurta, rabszolgaszerű elbánás, ugyanaz az izetlen s a kimerült szervezettől mégis forró kívánt étel.

És nyoma sincs Bourbakinak, még mindig nincs Bourbaki!

Lehetséges ez? Franciaország utolsó kétségbeesett lendülése megakadt a roppant hegyi erősségek nehéz havában?

XX.

A fekete kabátos, vörös keresztet hölgyek vidáman fecsegték csapatában, a kiknek szőke, egyszerűen szétválasztott hajára nagyon kókertül volt feltűzve a fehér fejkötőcske a fekete kendővel, Céile kezdetben végtelenül elhagyottnak érezte magát. A württembergi kocsiiban azonban, melynek szakaszi keresztutakkal voltak összekötve; csakhamar élénk sürgős-forgás támadt. Kezdetben gondosan különváltak nemek szerint, de nem sokáig tartott s a szomszéd-szakaszból hol az egyik, hol a másik smisszes asszisztenssorvos lopozott át a hölgyekhez és vidám eszevős kezűddött, miután az ifjúság találkozott az ifjúsággal. Céilet is beleönták a beszélgetésbe, miután a legtöbb leány bár kissé nehézkesen és kemény kiejtéssel, de azért korrektül tudott franciául. Természetesen feltűnt is keltett, csakhamar ismeretessé vált, hogy ő a strassburgi társaság első fiatal hölgye, a ki elszánta magát arra, hogy a német szeretet-munka szolgálatába áll. Nem egyszer kellett társnőitől hízogó kedvességeket hallania

jelenlétéért s ő ezeket nyugodtan és félig fájdalmas, félig zavart mosollyal hallgatta.

Már régebben feltűnt neki, hogy egy polgári ruhás úriember részvétellel figyeli. Végre az idegen leült mellette, bemutatkozott — doktor Eccius a neve — és elbeszélte neki, hogy egy hamburgi lap tudósítója, már hónapok óta tartózkodott Strassburgban s most, mivel végzetes döntés folyik a közvetlen közelben, a fő-kormányzósg engedelmével a frontra készül. Eccius arról kiderült, hogy pontosan ismeri Elzász viszonyait, harczeit és szenvedéseit. Ő, úgymond, oroszországi német s hazája keserves tapasztalataiból ítélve azt hiszi, melyekben meg tudja érteni Elzász hangulatait és aggodalmait. Ennek megfelelőek voltak a nézetek is, a melyeket hangzatosított. Csakhamar annyira el voltak merülve ő és Céile, hogy csaknem teljesen különváltak a körülöttük levő németek társalgásától.

Az újságíró úgy vélekedett, hogy nem győzi esodálni, mennyire simán és aránylag sűrűlőds nélkül fejlődtek a viszonyok Strassburgban s ezt mindenekelőtt a polgármester, Kusz professzor önfeláldozó közvetítő tevékenységének róttá fel. Erre Céile nem bírta eltkölni, hogy ő a megdíesért férfiú leánya. Erre Eccius úr egyenesen fölleskült. Céile megkérdezte, mi a véleménye Bourbaki expedíciójáról. Erre ő diplomatikusan a vállát vonogatta. Hiabavaló dolog, mondotta, egy olyan lutri-játékban, mint a háború, prófétáskodni, különösen ha az ember az egyik párton belül van. Céile elfogódottan kérdezte a véleményét Elzász jövő sorsáról. Az idegen, a ki úgy beszélt franciául, mint egy párisi, ezt felelte:

— Ezt, mademoiselle, körülbelül eldöntöttnek látom, leszámítva azt az esetet, ha a francia tábornok merész vállalkozása sikerül. Ha csütörtököt mond, akkor már nincs a németek számára visszatérés, nincs menekülés a maguk szegény hazája számára.

— Szegény, mondja ön? Tehát a szíve a mi pártunkon van?

(Folytatása következik.)

A HÁBORÚ NAPJAI

Augusztus 24. Az orosz harcztéren nincs nevezetesebb esemény. A nyugati harcztéren a Somme-től északra meghiusultak az ellenség újabb erőlködései: az angolokéi a Thiepval és Pozieres között előrehajló iv s a Guilleumont körüli német állások ellen, a francziákéi Maurepas mellett s innen délre. A Maastól jobbra fokozódó ágyúharcz. Thiamont erődétől délre francia támadások összemoltak. A balkáni harcztéren az Ostrowótól északra nyugatra emelkedő magaslatokon a szerbek a bolgároknak még ellentállanak, támadásaik a Dzemaat-Jeri ellen meghiusultak.

Augusztus 25. Moldavától nyugatra és a Tatárszoros vidékén orosz támadásokok visszavertünk. Hindenburg hadsereg-arczononál a perepelniki-pieniaki szakaszon visszavertük az ellenségtől a 22-én elfoglalt keskeny árokcszt. A nyugati harcztéren a Thiepvaltól a Sommeig terjedő fronton az angol támadások többszörösen ismétlődtek. Thiepval és a Fouraux-erdő között a támadások összemoltak, Owillerstől északra a németek az árkok legelső szétlőtt részeit feladták. A Longueval-Delville erdő szakaszán az ellenség előnyöket vívott ki. Maurepas község az övé. Maurepas és a Somme közt a francia roham nem ért el sikert. A Maastól jobbra a Fleury-szakaszon a németek visszautasították az ellenséget. Az orosz harcztéren orosz tüzéségi tűz a Wippachtól délre fekvő állásainkra egész Nova Vasig. Számos felderítő osztagot visszavertünk.

Augusztus 26. Az orosz harcztéren nincs esemény. A nyugati harcztéren a Thiepval—Fouraux-erdő szakaszon és Maurepasnál heves tüzéségi harcok utáni gyalogsági támadásokat a németek visszaverték. A Maas-területen egyes szakaszokon nagy heveses tüzéses harcok voltak. Az orosz harcztéren a Wippachtól délre nagyon élénk orosz tüzéségi tűz. A Fleims-völgytől délre több zászlóalj támadásait a Cauriol ellen visszavertük. A balkáni harcztéren az Ostrowo-tól északra a Cseganska-Planina elleni támadás előbbre jutott. A bolgárok balszárnya kitörve a Parnar Dagból megszállta az égei tengerpart vidékét.

Augusztus 27. Az orosz harcztéren nincs esemény. A nyugati harcztéren Thiepvaltól délre és Pozieres-től északra nyugatra a németek elkeseredett közelharcok után visszaverték az angolok támadásait. Bazentin le Pettittől északra intézett előretörések s a Fouraux-erdőbeli kézigrántharcok

is sikertelenek maradtak az ellenségre nézve. A maurepas—cleryi szakaszon a francziák hasztalan támadtak, Clerytől északra a német állásokba betört csapatrészeket kiverték. Thiamont közbülső erője ellen és Fleurytől esti francia támadások összemoltak. Az orosz harcztéren a Cauriol elleni újabb támadásokat visszavertük, ugyancsak az olaszok előretörései a Fassani-Alpok ellen. Konyovics sorhajóhadnagy még két más tengerészeti repülőgéppel együtt a Jóni tengeren megámtadta az ellenség őrhajóinak egy csoportját s az egyik hajót bombával elsüllyesztette. A balkáni harcztéren a bolgárok közelének a Struma torkolatához. A Moglena-arczonon a szerb támadások kudarcot vallottak. Olaszország hadat ízen a németeknek. Románia megizeni a háborút Ausztria-Magyarországnak.

Augusztus 28. Magyarország délkeleti és keleti határátszáján tegnap este új ellenségünk — Románia — orvul támadva, határőrséinkkel az első lövéseket váltotta. A vöröstoronyi szorosnál és a Brassótól délnyugatra és délre fekvő szorosokban ma reggel mindkét részről harcba keveredtek az előcsapatok és katonáink beszállították az első román hadifoglyokat. A Kárpátokban a Kukul-hegytől északnyugatra az ellenség súlyos veszteségei mellett visszavertünk egy erős orosz támadást. Mariampoltól északra is teljes balsikerrel végződött az oroszoknak egy tegnap este végre-hajtott előretörése. Mindenütt visszavertük, sok helyütt ellentámadással és sok oroszot fogtunk el. Hindenburg vezértábornagy hadseregarczononál Tertsztyánszky vezérrezede hadserege egy orosz támadási kísérletet meghiusított. A nyugati harcztéren a Somme-területen az ellenség este és éjjel jelentékeny erők harcbevetése mellett bőséges tüzéségi előkészítés után újult erőfeszítéseket tettek, hogy a németek vonalait a folyótól északra át-törjék. Thiepval—Monquet-major és Delville-erdő—Ginchy arczonon ellen több ízben argolok, a Maurepas és Clery közt állásaink ellen pedig francziák intéztek rohamot. A támadások részben közelharc után, részben a németek ellentámadása folytán meghiusultak. A Monquet-majortól délnyugatra és a Delville-erdőben kis árokcsztéren még folyik a harc. Az orosz harcztéren a Cauriol-on újra heves harc volt, egy orosz támadás már tüzéségi támogatással behatolt osztagot ellentámadásunk kiűzött. A balkáni harcztéren a Moglena-arczonon a bolgárok elfoglalták a Zborskótól délre emelkedő magaslatokat.

Augusztus 29. Kárcly királyi herceg lovassági

Halodant
Fog-Krém 90 Filler

Hölgyek
senki el ne mulassa azonnal megrendelni a hírnemes és orvosilag kipróbált ártalmatlan „Ravissant” hajlétárolító krémét. Egy kísérlet meggyőzi Önt a fényes és azonnali gyors eredményről. Elhívott hölgyek arcáról, karcáról mindennemű hajlat, Semmi kezelés! Semmi megintés! Sikeresít garanciák! Békéjük és levozzuk és a haját azonnal és biztonságos elválóitja. Arczkrémek, kebelkrém, arczhamlasztó. Számos elismerés! Köszönő levelek.
Kapható: Botár Regina kozm. intézetben, Spas, Erzsébet-körút 34. széküldés diszkrétan utánvett mellett. Egy tégely ára 10 korona.

Most jelent meg!
Köveskúti Jenő
versei
ÁRNYAK
Szalay Pál rajzaival
Ára 3 korona
Megrendelhető:
LAMPÉL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrassy-út 21.
és minden könyvárusnál

LOHR Mária
A főváros első és legrégibb calpoltisztító, vegytisztító és keimelfestő gyári intézete. Telefon: József 2-37.
(KRONFUSZ)
Fűzők: II. Fő-u. 27. IV. Ekkü-ut. 6. Keszkesű-ut. 14. V. Haromszék-ut. 4. VI. Teréz-körút 39. Andrássy-út 16. VIII. József-krt. 2.

ALAPITVA 1914.
Gyászbeszében Haltenberger Vilmos ruhák soron kívül festetnek feketére. Nagyvárad. Postafiók. Postai megbízások gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Most jelent meg!
KOLLÁNYI BOLDIZSÁR
VÉRFOLTOK
Énekszó a fürgetegben
1914—1916
Ára 4 korona
Megrendelhető:
LAMPÉL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrassy-út 21.
és minden könyvárusnál

ben nappal nem tudtak kifejlődni. Este és éjjel heves támadások következtek az Owillers—Pozieres vonal felől és Guilleumont és Maurepas közt, míg a csatlakozó vonalokon a Sommeig és azon túl is egészen Chilly vidékéig a rohamra felkészült ellenséget éjjel is visszatartották árkaiban. Állásaink teljesen a németek birtokában vannak. Owillers—Pozieres-től északra német csapatok az egyes helyeken benyomult angol osztagokat súlyos közelharcban ismét kiverték. A Maastól jobbra Fleury mellett és a Chapitre-erdő közt levő német állások ellen heves tüzel előkészített megújult francia támadások ismétellen összemoltak. Fleurytől délkeletre az ellenséget ellentámadásunkkal visszavertük. Az orosz harcztéren nincs különös esemény. Az Orsovától északra felmért magaslatokon csapataink ismétellen visszaverték román támadásokat. Egyébként a határa előretolt erőcsoportokat lépésről-lépésre és tervszerűen visszavontuk úgy, a mint háború esetére már régebben megállapítottak. Az ellenség bizonyára nagyra tesz Petroszény, Brassó és Kézdivásárhely megszállásával. A legészakibb román hadoszlopok a Gyergyó-hegységben harcban állanak.

HALÁLOZÁSOK.

Hósi halált haltak: A nagyszabeni 81-ik gyalogezred győzelmes harczaiban Jurovics FERENCZ, százados, a harmadosztályú vaskoronarend, a katonai érdemkereszt és a vaskereszt tulajdonosa, Lovrio IRENEO, főhadnagy, a Sigumun Landja tulajdonosa és Könyg JÓZSEF, tartalékos zászlós, a nagy és kiserült és a bronz vitézségi érem tulajdonosa. — A lugosi 8. honvéd tábori ágyúezred tisztikara gyászapon tudtja, hogy bajtársai ZIMMERMANN JÁNOS, tartalékos főhadnagy, FILLA GUSZTÁV, tartalékos zászlós és Vágo JENŐ, tartalékos hadapród. — A szegedi 5. honvéd-gyalogezred tisztikara gyászapon tudtja, hogy bajtársai közül a harcztéren dr. Kiss PÁL, népfőlkész főhadnagy, a bronz katonai érdemérem tulajdonosa, TEVÁN ISTVÁN, a bronz katonai érdemérem tulajdonosa és ORMAY BÉLA tartalékos hadnagyok, LÁNYI JÓZSEF, népfőlkész hadnagy, SOMMER ENDRÉ, tartalékos zászlós, BODAI ISTVÁN és POBER FERENCZ, a nagy és kiserült és a bronz vitézségi érem tulajdonosai, BASICS PÁL és ALEXANDER GÉZA, tartalékos hadapródok. — MAYER ISTVÁN, helygymnáziumi mérnök, tartalékos tüzerifőhadnagy, a

MEGJELENT!
A többtermelés könyve
VAGY
A kisgazda tudománya
Írta: Alvinczy Mihály.
E könyv a magyar kisgazdának akar utmutatója és vezetője lenni, rámutatva a többtermelés szükségességére és lehetőségére. Tártyálja az olcsú gazdaságok egyes ágait, első-sorban és legkimerítőbben a gazdasági növénytermesztést és állattenyésztést. A mű terjedelme 512 oldal.
Ára 8 korona.
Kapható:
LAMPÉL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI., Andrassy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

Vadászsportot űzők
akár itthon, akár a fronton vannak —
figyelmébe ajánljuk a
„NIMRÓD”
KÉPES VADÁSZUJSÁG-ot
Állandó melléklete:
„A vadászab”
című egyedül magyar nyelvű eb-
tenyészési szaklap. — Mindkét lap
gyönyörűen illusztrálva.
Előfizetési ár mindkét lapra: egész-
évre 14 kor., félévre 7 kor., negyed-
évre 3.50 kor., egyes szám ára 50 filler.
Tessék mutatványszámot kérni.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Buda-
pest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz.
(Franklin-Társulat.)

délkeleti harctéren szerzett betegségében. — CHORIN ELEMÉR, a 32. gyalogezredhez beosztott főhadnagy, a Signum Laudis tulajdonosa, a Hazai Bank tisztviselője, az északi harctéren szerzett súlyos sebesülése folytán. — DOBOS LORÁNT, honvédhadnagy, 20 éves korában, az olasz harctéren. — ÁRVA VILMOS, közönségi és tisztikara gyászlapon tudatja, hogy tisztviselője, ROSENBERG REZSŐ, tiszteletbeli szolgabíró, közös gyalogezredbeli önkéntes-szakszervező, az északi harctéren, 28 éves korában. — HAJÓS ANDRÁS, honvédtiszt, a Kárpátok védelmében. — RADÓ GYULA, jogvégzett gazdatiszt, a 68. gyalogezred hadapródja, 32 éves korában, a volhiniai Holatinál. — IFJABB SCHAUDT KÁROLY, vadászhadapród, az orosz harctéren. — TAVASSY LÁSZLÓ, harmadéves joghallgató, honvédhadapród, a kolomeai utközvetben, 20 éves korában. — FÜLDES KÁROLY, az 50. gy.-e. kadett-aspiránsa, 14 havi hősi küzdelem után, 29 éves korában, az olasz harctéren. — IFJABB PÉTERFAY EÖRDŐS KÁLMÁN, honvédhadapródjelölt a harctéren szerzett súlyos betegsége következtében, 20 éves korában.

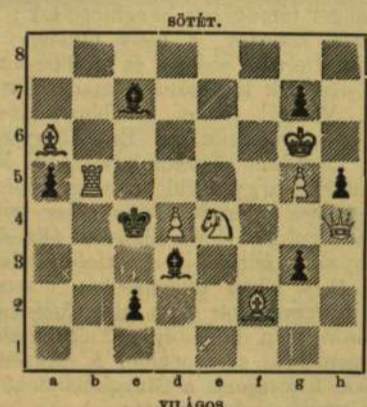
Elhunytak még a közelebbi napokban: pesti SZEGEDY-MASZAK HUGÓ 1848/49-es honv. fővezér, a főrendiház nyug. naplószerkesztője, a Magyar Távirati Iroda volt igazgató-tulajdonosa, stb. 86 éves korában, Budapesten. — PALKOVICS JÓZSEF cs. és kir. altábornagy, a Lipót-rend lovagkeresztése, a III. osztályú vaskorona-rend, a katonai érdemérem, a mexikói Guadeloupe-rend, a mexikói érdemérem stb. tulajdonosa, 88 éves korában, Budapesten. — KUMMER KÁROLY 68 éves korában, Budapesten. — THURZÓ ANDOR, nyug. járásbíró-sági irodatiszt 66 éves korában, Gyulán. — Idősebb CZEMMER GYULA, máv. felügyelő 60 éves korában, Budapesten. — KAPVYÁRI KAPY IMRE, m. kir. állami zalogházi nyug. igazgató, Budapesten. — ROJKOVICH SÁNDOR, görög-katolikus esperesplebános, szentszéki tanácsos, vármegyei bizottsági tag, stb. 55-ik évében, Hejőkeresztúron. — FUCHS LAJOS, a Magyar Francia Biztosító Részvénytársaság nyug. vezérigazgatója, Budapesten. — CZENNER GYULA, okleveles mérnök, máv. felügyelő, osztályfőnök 60 éves korában, Budapesten. — BÁNDOSSY ANTAL, pénzügyminiszteri tanácsos, a bányászati osztály vezetője, 57 éves korában, Budapesten. — MAKOVICZKY JÓZSEF, zolyomlipcsei elemi iskolai igazgató-tanító, 54 éves korában. — BERTÓK KÁROLY, mezőkeresztési református iskolai igazgató-tanító, 53 éves korában. — GÁLOS TIBOR, 29 éves korában, Bécsben. — LÉVAY IZSÓ, rimaszombati kereskedő, vármegyei törvényhatósági bizottsági tag, 46 éves korában, Rimaszombatban. — Dr.

KLEIN EBERHARD, magyar királyi honvéd főorvos, 69 éves korában, Mátyasföldön. — PERÉNYI ROMÁN, a kassa-óderbergi vasút főlelőre 51 éves korában, Budapesten. — SVEHLA GUSZTÁV, a breznóbányai ág. evangélikus egyház nyug. lelkesítője, kiérdemelt főesperes, a Ferencz József-rend lovagja, Zolyomvármegye törvényhatósági bizottságának és Breznóbánya szab. kir. város képviselő-testületének tagja, 78 éves korában Breznóbányán.

Özv. bilkei GORZÓ LAJOSNÉ, szül. ortutovay Ortutay Mária 68 éves korában, Miszticzen. — CSÁNKI GYULÁNÉ, szül. Szűcs Ilonka Sepsiszentgyörgyön. — Özv. alsó- és felső-ruttkai Matusovics RUTTKAY GYULÁNÉ, szül. kriványi Passuth Borbála, 61 éves korában, Ujpesten. — SCHWARZ GYULÁNÉ, szül. Cziffer Sarolta, Szegényben. — GÁL BERTALANNÉ, szül. Grün Bella, 50 éves korában, Budapesten. — Szigetvári SZIGETVÁRY GÉZÁNÉ, szül. Leithner Vilma, 54 éves korában, Szombathelyen. — Kis FERENCZÉNÉ, szül. Braun Erzsébet, Budapesten. — VADÁSZ ELEMÉRNÉ, szül. Csery Erzsébet, 25 éves korában Temesvárcst.

SAKKJÁTÉK.

3020. számú feladvány Strömberg A.-tól, Trollhättan.

Világos indul és a negyedik lépésre matot ad.

3016. sz. feladvány megfejtése Schlechter Károlytól.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
 1. Fb4-c3 Kd5xg5 1. H4-b3 f7-e6
 2. Hd4-f3 f7-e6 2. Hd4-b3 f7-e6

3017. számú feladvány megfejtése Traxler Károlytól.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
 1. Bg5-g7 f3-f2 1. Kd3-c4
 2. Bg7-d7 f3-f2 2. Bg7-b7 Kc4-d3
 3. Ve8-e2 f7-e6 3. Ve8-e6 stb.
 1. b3-b2 (h4-h3) 1. c6-c5
 2. Ve8-e6 Kd3-d4 2. Ve8-e6 stb.
 3. Bg7-c7

Helyesen fejtették meg: A „Budapesti Sakk-kör” (Budapest). — Hoffbauer Antal (Lipótvár). — Kintzig Róbert (Fakert). — Székely Jenő (Győr). — Bácsi Péter (Budapest).

Szerkesztői üzenetek.

Messze idegenben. A messze fogságban levő magyarokért való bánkódás bizony sok ezer ember szívében él ma, — de a ki versben akarja megörzöztetni, annak mégis költőnek kellene lennie.

Aratás. Konvencionális, élettelen leírása az aratási idillnek — az a nevezetes, hogy nyoma sincs benne az aratás mai, a szokottól egészen eltérő hangulatának és jelentőségének.

Ősz. Nem tudunk együttérzeni a nyár mulásáról való sablonos siránkozással, ma, mikor annyi más siránkozó való van.

KÉPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 31-ik számában megjelent képtalány megfejtése; Világelfordulás.

Felelős szerkesztő: HOITSY PÁL

Szerkesztői iroda: Budapest. IV. Vármegye-utca 11.

Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

A magyar katona aranykönyve

WOINOVICH EMIL
 es. és kir. gyalogcs. tábornok vezérének alatti szerkesztője
 VELTZE ALAJOS
 es. és kir. alezredes, a cs. és kir. hadileveljáró osztályfőnöke.

Köszömközlők: REICH ÁRPÁD m. kir. honvédtiszt-alezredes és SEBŐK ZSIGMOND.
 Képmellékletekkel
Ára kötve 6 korona

A Franklin-Társulat kiadása
 Kapható minden könyvkereskedésben

Még van idő.

Rendeljen Ön is az „Üzenet a táborból” című hang-lemmezről, míg a készlet tart
WÄGNER
 „Kasszette-Király”-tól Budapest, József-körút 15. — Állandóan hang-lemmez újdonságok — Beszélőgépek 50 koronától 500 koronáig. — Árjegyzék ingyen! Előleg küldendő! — „Wagner” névre utalni!

Most jelent meg Kerpely Béla könyve:

„Nimródok a fronton”

Mulatságos vadászestetek a nagy háborúból.

Vadász millióban tartott haditudósítások, melyek a vadászt és nem vadászt egyaránt érdeklik.
 A diszes kiállítású kötet
ára 2 korona
 (bérmentes küldéssel 2 K 40 f.)

Megrendelhető: a „NIMRÓD” képes vadászújság kiadóhivatalában, Bpest, IV., Egyetem-u. 4. (Franklin-Társulat) a pénz beküldése vagy utánvét mellett.

Fronton levő hozzátartozójának nem küldhet ennél kedvesebb olvasmányt!

Amputált Ön?

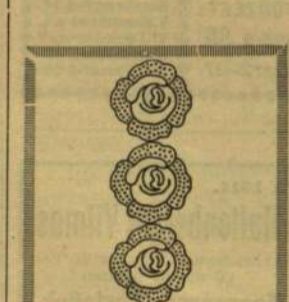
Keleti-féle mű-lábak, műkezdek járó- és támasz-gépek a legjobbak a világon.
 Elegáns, könnyű járás! Több évi jótállás, a legolcsóbb gyári árak!
FONTOS!
 Igen időszerű! Villamos gyógy-készülékek beteg-ápoláshoz, kúszvény, csusz, bénaság stb. ellen.

Nagy raktár minden betegápoláshoz tartozó gummiárúkbán. Betegtolókocsik amputáltak és rokkantak részére, gazdag választékban.
 Legújabb képes árjegyzékét ingyen és bérmentve küldi
KELETI J. Budapest, IV. ker., Koronaherczeg-u. 17.

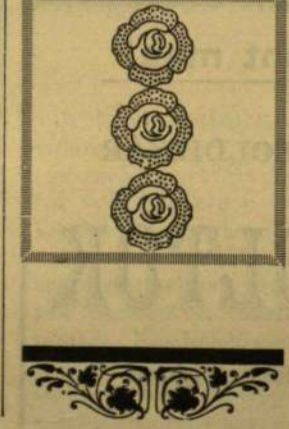
Női FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA POZSONYBAN.

BADEN
 EGÉSZ ÉVI FÜRDŐIDÉNY.
 Városi szálloda «Herzoghof» elsőrangú ház, valamint más kiváló szálloda és penzió. «Pereg-rini-forrás». Ivókurák és kenes iszapburkolások.

Wien mellett.

Olvassa a hirdetéseket!

Nagyfoku radioaktivitás!
32,000 fürdővendég!
 GYOGYIT: csusz és kúszvényt, bőrbajokat és exodátokat stb.

A Magyar Könyvtár

kaszetta kiadása.
 Ambrus, Heltai, Kafka, Kóbor, Krúdy, Lakatos, Molnár, Sebők, Szini, Szöllösi

64 elbeszélést tartalmazza 10 kötetben,
 külön-külön kötésben, színes borítékkal.

A tíz kötet egy kaszettában ára 6 K.

MAGYAR KÖNYVTÁR A FRONTRA!

Tíz füzet, tartalmaz 64 kitűnő elbeszélést.
 Ára tábori csomagolással együtt 3 K.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

Magyar Könyvtár
 Szerkeszti RADÓ ANTAL
Juliusi sorozat:
IBSEN:
ROSMERSHOLM.
 Színmű 4 felvonásban. Fordította Ambrus Zoltán.
 (820—822.) Ára 90 fillér.
RUDOLF HERZOG:
AZ ÓRIÁS. Fordította Benedek Marcell.
 (823.) Ára 30 fillér.
RIEDL FRIGYES:
Shakespeare és a magyar irodalom.
 (824.) Ára 30 fillér.
 Megrendelhetők:
Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-T.
 Budapest, VI., Andrassy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

AZ AËRO
 A repüléssel és léghajózással foglalkozó egyedüli magyar hivatalos folyóirat.
 Minden számában érdekes és eredeti fényképfelvételeket közöl. A léghajózás eseményeiről, fejlődéséről és céljairól kitűnő és könnyen érthető népszerű cikkek tartalmaz.
 Különösen figyelemre méltók a léghajózás és repülés hadi alkalmazásáról írott közleményei, valamint az ifjuság számára külön fenntartott kisrepülőgépeket tartalmaz.
 Mutatványszámokat a kiadóhivatal szívesen küld Budapest, I. ker., Rerek-utca 46. sz.
RENDELÉSNEK SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

ÚJ KÖNYV!

Magyar katonatisztek hőstetteit örökíti meg

A MI HŐSEINK

Tisztjeink hőstettei a világháborúban

WOINOVICH EMIL
cs. és kir. szolgálati tábornok vezetés alatt szerkesztette
VELTZE ALAJOS
cs. és kir. alezredes, a cs. és kir. hadilevelítár osztályfőnöke.

Közreműködtek:
REICH ÁRPÁD
m. kir. honvédtudósár-alezredes
BENEDEK ELEK és
BENEDEK MARCELL

Képmellékletekkel

Ára kötve 6 korona

A Franklin-Társulat kiadása

Kapható minden könyvkereskedésben

Kinek van szeplője?

Vagy bármely más folt, bőrtisztatlanság az arcán?
Az használja teljes bizalommal
Rosnyay Szeráj arckenőcsét,

mely egyedül szer az arc tisztítására, szeplők, miltseerek, pattanások eltávolítására. Használatára az arc pár nap alatt bárszín-puhára és hófehérre változik. Egy kis tégely ára 50 fillér, nagy tégely 1.00 K. Hosszabbó csomag ára 1 kor. Szappal Szeráj krémje ára 1.20 K. Szeráj por, az arcpórok gyöngye, doboz 1.40 K, fehér, róza, sárga és testszínen.

Készíti: Rosnyay M. Gyógyszertára, Arad, Szabadság-tér 8.

Most megjelent
érdekes ujdonság:

A sárga kérdés

Emberföldrajzi és
politikai tanulmány

Irta: SEBŐK IMRE dr.

Ára 1 korona 50 fillér

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrásy-út 21.
és minden könyvárúsnál

A
Kultura és Tudomány

minden kötete a modern gondolkodás kiváló terméke.

1. Széchenyi eszmevilága. I. *Gaal Jeno, Beöthy Zolt, Prohászka Ottokár, Kenessey Béla, gróf Vay Gáborné, gróf Andrássy Gyula tanulmányai.* Kötve K 1.60
2. A szikratávíró. *A. Slaby* tanárnak a német császár előtt tartott felolvasásai után átdolgozta *Kreuzer Géza* mérnök. Kötve K 1.20
- 3-4. A természettudomány fejlődésének története. Két kötet. Irta *Wilhelm Bölsche*, ford. *Schöpfm Aladár*. Kötve K 2.40
5. Kant-Breviarium. Kant világnézete és életfelfogása. A művelt ember számára, Kant irataiból összeállította *dr. Gross Félix*, ford. *dr. Polgár Gyula*. Kötve K 1.60
6. Az emberiség jövője. Irta *Heinrich Lohzky*, fordította *Schöpfm Aladár*. Kötve K 1.20
7. A vagyontudomány. Irta *I. A. Hobson*, fordította *dr. Sádó Zoltán*. Kötve K 2.—
8. A szociológia vazlata. Irta *G. Palante*, ford. *dr. Mikos Lajos*. Kötve K 1.60
9. A tömegek lélektana. Irta *Le Bon*, ford. *Balla Antal*. Kötve K 2.—
10. Rodin beszélgetései a művészetéről. Összegejtötte *Paul Gsell*, ford. *Farkas Zoltán*. Kötve K 1.20
11. Henri Bergson filozófiája. Irta *René Gillouin*, ford. *Farkas Zoltán*. Kötve K 1.20
12. Széchenyi eszmevilága. II. kötet. *Apáthy István, Imre Sándor, Pasler Akos, Zsilinszky Mihály, Márki Sándor, Gaal Jenő* tanulmányai. Kötve K 1.60
13. A francia irodalom főirányai. Irta *G. L. Strachey*, angolból ford. *Schöpfm Aladár*. Kötve K 1.60
14. A világegyetem élete. Irta *Svanse Arrhenius*, fordította *Polgár Gyula*. Kötve K 2.—
15. Az ember helye a természetben. Irta *Lenhossék Mihály dr.* Kötve K 1.60
16. Az élet értelme és értéke. Irta *Rudolf von Eucken*, ford. *Schöpfm Aladár*. Kötve K 2.—
17. A gondolatszabadság története. Irta *J. B. Bury*, ford. *Balog Gábor*. Kötve K 2.—

Megrendelhetők:

LAMPEL R. könyvkereskedése (WODIANER F. és FIAI) R.-T.-nál
Budapest, VI., Andrásy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

Érdekes ujdonság!

A mai magyar művészet
Képzőművészeti anthológia

Szerkeszti: Előszóval ellátta:
GYÖNGYÖSY NÁNDOR PAKAI GYULA

Cikkeit írták:

GR. ANDRÁSSY GYULA, MAGYAR ELEK,
BÁLINT LAJOS, MALONYAY DEZSÓ,
GYÖNGYÖSY NÁNDOR, RÓZSA MIKLÓS,
LYKA KÁROLY, SZABLYA JÁNOS.

A kötetet több mint 150 szép kép díszíti.

Ára 6 korona.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrásy-út 21.
és minden könyvárúsnál.

Érdekes ujdonság!

A legyőzhetetlen
ország

Irta: Dödy

Ára 2 korona

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrásy-út 21.
és minden könyvárúsnál

37. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, SZEPTEMBER 10.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegy-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A Világkrónika-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is eszátalándó.

BRASSÓ LÁTKÉPE. — Erdélyi fényképe.